«ТАСДИҚ МЕКУНАМ»
Ректори муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес ва сиёсати Тоҷикистон», номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент
__________ Мӯминзода Ш.А.
«__» ________ соли 2026

ТАҚРИЗИ МУАССИСАИ ПЕШБАР

ба диссертатсияи Қодирзода Бахтиёр Бобомурод дар мавзуи «Банизомдарорӣ ва таснифи меъёрҳои қонунгузории ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон: масъалаҳои назария ва амалия», ки барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 5.5.8. Ҳуқуқи ҷиноятӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷрои ҷазои ҷиноятӣ

Мутобиқати мавзуъ ва мухтавои диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ. Таҳқиқоти диссертатсионии Қодирзода Бахтиёр Бобомурод дар мавзуи «Банизомдарорӣ ва таснифи меъёрҳои қонунгузории ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон: масъалаҳои назария ва амалия», барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 5.5.8. Ҳуқуқи ҷиноятӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷрои ҷазои ҷиноятӣ, ки аз рӯйи он ба Шурои диссертатсионӣ мувофиқи фармоиши Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз санаи 01.04.2022 №95/шд ва 25.10.2024 №407/шд ҳуқуқи қабули диссертатсияҳо барои ҳимоя дода шудааст, мувофиқ мебошад.

Мубрамии мавзуи таҳқиқот. Мубрамияти мавзуи таҳқиқоти диссертатсионии Қодирзода Бахтиёр Бобомурод дар мавзуи «Банизомдарорӣ ва таснифи меъёрҳои қонунгузории ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон: масъалаҳои назария ва амалия» бо зарурати такмили низоми қонунгузории ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити

рушди давлатдории ҳуқуқбунёд, таҳкими волоияти қонун ва мутобиқсозии қонунгузории миллӣ ба стандартҳои муосири байналмилалӣ асоснок мегардад.

Дар шароити рушди муносибатҳои ҷамъиятӣ, тағйирёбии шаклҳои ҷинояткорӣ ва пайваста такмил ёфтани сиёсати ҳуқуқии давлат, масъалаҳои банизомдарорӣ ва таснифи меъёрҳои қонунгузории ҷиноятӣ аҳаммияти махсуси назариявӣ ва амалӣ касб менамоянд. Самаранокии татбиқи қонунгузории ҷиноятӣ аз сатҳи мукаммалии сохтор, низомнокӣ ва ҳамоҳангии меъёрҳои он вобастагии мустақим дорад. Мавҷудияти ихтилофҳо, такроршавӣ, номуайянӣ ва номувофиқатии баъзе меъёрҳои ҳуқуқӣ метавонад ба татбиқи якхелаи қонун, таъмини адолати судӣ ва ҳифзи ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд таъсири манфӣ расонад.

Дар ҳамин замина, омӯзиши илмии масъалаҳои банизомдарорӣ ва таснифи меъёрҳои қонунгузории ҷиноятӣ имконият медиҳад, ки асосҳои назариявии ташаккули низоми қонунгузории ҷиноятӣ такмил дода шуда, меъёрҳои илмии гурӯҳбандӣ ва ҷойгиркунии онҳо муайян карда шаванд. Инчунин, таҳқиқоти мазкур барои ошкор намудани камбудиҳои мавҷудаи қонунгузорӣ, пешниҳоди роҳҳои бартарафсозии онҳо ва баланд бардоштани сифати фаъолияти ҳуқуқэҷодкунӣ ва ҳуқуқтатбиқкунӣ мусоидат менамояд.

Мубрамияти мавзуъ ҳамчунин аз он бармеояд, ки дар илми ҳуқуқи ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон масъалаҳои банизомдарорӣ ва таснифи меъёрҳои қонунгузории ҷиноятӣ то ҳол ба таври комплексӣ ва бо дарназардошти таҷрибаи муосири қонунгузории миллӣ ва хориҷӣ таҳқиқ нашудаанд. Гарчанде ки ҷанбаҳои алоҳидаи ин масъала дар осори олимони ватанӣ ва хориҷӣ мавриди баррасӣ қарор гирифтаанд, масъалаҳои марбут ба меъёрҳои илмии тасниф, низомбандии сохтории қонунгузории ҷиноятӣ, муайян намудани ҷойгоҳ ва нақши ҳар як гурӯҳи меъёрҳо дар танзими муносибатҳои ҳуқуқӣ ҳанӯз ҳам баҳсбарангез боқӣ мемонанд.

Натиҷаҳои таҳқиқот метавонанд ҳамчун заминаи илмӣ барои такмили Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон, таҳияи санадҳои нави меъёрии ҳуқуқӣ, баланд бардоштани самаранокии фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва судҳо, инчунин рушди минбаъдаи илми ҳуқуқи ҷиноятӣ истифода шаванд. Аз ин рӯ, таҳқиқи масъалаҳои банизомдарорӣ ва таснифи меъёрҳои қонунгузории ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон дорои аҳаммияти муҳимми назариявӣ, қонунэҷодӣ ва ҳуқуқтатбиққунӣ буда, зарурати воқеии илмӣ ва амалиро инъикос менамояд.

Дараҷаи асоснокии гузориши илмӣ, хулосаю пешниҳод, ки дар диссертатсия оварда шудааст. Натиҷаҳои илмӣ, хулосаҳо ва пешниҳодҳои дар диссертатсияи Қодирзода Бахтиёр Бобомурод дар мавзуи «Банизомдарорӣ ва таснифи меъёрҳои қонунгузории ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон: масъалаҳои назария ва амалия» пешниҳодшуда, дорои дараҷаи баланди асоснокии илмӣ мебошанд. Асоснокии онҳо бо истифодаи маҷмӯи усулҳои умумии илмӣ ва махсуси ҳуқуқшиносӣ, аз ҷумла усулҳои таҳлили мантиқӣ, таърихӣ-ҳуқуқӣ, муқоисавӣ-ҳуқуқӣ, системавӣ, сохторӣ-функсионалӣ ва таҳлили қонунгузорӣ таъмин гардидааст.

Муаллиф ҳангоми таҳқиқ аз санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои байналмилалӣ, таҷрибаи қонунгузорӣ ва ҳуқуқтатбиққунии давлатҳои хориҷӣ, инчунин осори олимони маъруфи ватанӣ ва хориҷӣ дар соҳаи ҳуқуқи ҷиноятӣ, назарияи давлат ва ҳуқуқ истифода намуда, масъалаҳои банизомдарорӣ ва таснифи меъёрҳои қонунгузории ҷиноятиро ҳамаҷониба таҳлил кардааст. Ин имкон додааст, ки натиҷаҳои бадастомада аз ҷиҳати назариявӣ ва амалӣ асоснок бошанд.

Хулосаҳои илмии диссертатсия натиҷаи таҳлили амиқи масъалаҳои назариявӣ ва амалии низоми қонунгузории ҷиноятӣ буда, ба далелҳои илмӣ, таҷрибаи ҳуқуқтатбиққунӣ ва таҳлили муқоисавии қонунгузории миллӣ ва хориҷӣ такя мекунанд. Пешниҳодҳои муаллиф ҷиҳати такмили

низоми банизомдорорӣ ва таснифи меъёрҳои қонунгузории ҷиноятӣ бо назардошти талаботи сиёсати ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, принсипҳои ҳуқуқи ҷиноятӣ ва ниёзҳои амалияи ҳуқуқтатбиққунӣ таҳия гардида, бо мазмун ва мантиқи таҳқиқот мутобиқати комил доранд.

Дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот инчунин бо он тасдиқ мегардад, ки хулоса ва тавсияҳои пешниҳодшуда аз таҳлили мукаммали сарчашмаҳои илмӣ, санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, амалияи судӣ ва фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ бармеоянд ва метавонанд ҳамчун заминаи илмӣ барои такмили қонунгузории ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон, рушди минбаъдаи назарияи ҳуқуқи ҷиноятӣ ва баланд бардоштани самаранокии фаъолияти ҳуқуқэҷодкунӣ ва ҳуқуқтатбиққунӣ истифода шаванд.

Дар маҷмуъ, натиҷаҳои илмӣ, хулосаҳо ва пешниҳодҳои дар диссертатсия пешниҳодшуда аз лиҳози илмӣ асоснок, мантиқан пайдарпай, аз ҷиҳати назариявӣ мукаммал ва барои истифода дар фаъолияти қонунэҷодӣ, ҳуқуқтатбиққунӣ ва таълимии соҳаи ҳуқуқ аҳаммияти назаррас доранд.

Навгонии илмии таҳқиқ ва саҳеҳияти натиҷаҳои гирифташуда. Навгонии илмии диссертатсияи Қодирзода Бахтиёр Бобомурод дар мавзуи «Банизомдарорӣ ва таснифи меъёрҳои қонунгузории ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон: масъалаҳои назария ва амалия» дар он ифода меёбад, ки бори аввал дар илми ҳуқуқи ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон масъалаҳои банизомдарорӣ ва таснифи меъёрҳои қонунгузории ҷиноятӣ ба таври комплексӣ, низомнок ва бо дарназардошти дастовардҳои муосири назарияи ҳуқуқ, қонунгузории миллӣ, таҷрибаи ҳуқуқтатбиққунӣ ва ҳуқуқи муқоисавӣ мавриди таҳқиқ қарор гирифтаанд.

Дар ҷараёни таҳқиқ муаллиф моҳият, мазмун ва хусусиятҳои банизомдарории меъёрҳои қонунгузории ҷиноятиро аз нав таҳлил намуда, асосҳои илмии таснифи онҳо, меъёрҳои гуруҳбандӣ ва ҷойгоҳи онҳо дар сохтори қонунгузории ҷиноятиро мушаххас кардааст.

Ҳамчунин, камбудиҳо ва мушкилоти мавҷудаи қонунгузории ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон вобаста ба низомбандии меъёрҳо муайян гардида, барои бартараф намудани онҳо пешниҳодҳои аз ҷиҳати илмӣ асоснок ва амалан татбиқшаванда ироа шудаанд.

Навгонии таҳқиқ ҳамчунин дар таҳияи тавсияҳои муаллиф оид ба такмили Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон, баланд бардоштани мутобиқати сохтори меъёрҳои ҳуқуқи ҷиноятӣ ба талаботи ҳуқуқэҷодкунии муосир, таъмини ягонагии амалияи ҳуқуқтатбиқкунӣ ва баланд бардоштани самаранокии татбиқи қонунгузории ҷиноятӣ зоҳир мегардад. Натиҷаҳои таҳқиқ метавонанд ҳамчун заминаи илмӣ барои рушди минбаъдаи назарияи ҳуқуқи ҷиноятӣ ва такмили фаъолияти қонунэҷодӣ истифода шаванд.

Саҳеҳияти натиҷаҳои бадастомада бо интихоби дурусти методологияи таҳқиқот, истифодаи маҷмӯи усулҳои умумии илмӣ ва махсуси ҳуқуқшиносӣ, таҳлили ҳамаҷонибаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои байналмилалӣ, таҷрибаи қонунгузорӣ ва ҳуқуқтатбиқкунии давлатҳои хориҷӣ, инчунин истифодаи осори илмии олимони ватанӣ ва хориҷӣ таъмин гардидааст.

Эътимоднокии натиҷаҳои илмӣ инчунин бо мувофиқати хулосаҳо ба мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, мантиқан пайдарпай будани таҳлилҳо, асоснокии пешниҳодҳои илмӣ ва имконияти истифодаи амалии онҳо дар фаъолияти қонунэҷодӣ, мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, мақомоти судӣ ва раванди таълими фанҳои ҳуқуқшиносӣ тасдиқ карда мешавад. Аз ин рӯ, натиҷаҳои бадастомада аз лиҳози илмӣ саҳеҳ, асоснок ва дорои арзиши назариявию амалии назаррас мебошанд.

Аҳаммияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии натиҷаҳои диссертатсия. Натиҷаҳои диссертатсияи Қодирзода Бахтиёр Бобомурод дар мавзуи «Банизомдарорӣ ва таснифи меъёрҳои қонунгузории ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон: масъалаҳои назария ва амалия» дорои аҳаммияти муҳимми илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоӣ мебошанд.

Аҳаммияти илмии таҳқиқот дар рушди минбаъдаи назарияи ҳуқуқи ҷиноятӣ ва назарияи қонунгузорӣ ифода меёбад. Дар диссертатсия асосҳои илмии банизомдарорӣ ва таснифи меъёрҳои қонунгузории ҷиноятӣ такмил дода шуда, мафҳум, хусусиятҳо ва меъёрҳои таснифи онҳо мушаххас гардидаанд. Хулосаҳо ва пешниҳодҳои илмии муаллиф метавонанд ҳамчун заминаи назариявӣ барои таҳқиқоти минбаъда дар соҳаи ҳуқуқи ҷиноятӣ, ҳуқуқэҷодӣ ва такмили қонунгузорӣ истифода шаванд.

Натиҷаҳои таҳқиқот метавонанд дар фаъолияти мақомоти қонунгузор, мақомоти судӣ, прокуратура, мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, инчунин ҳангоми таҳияи лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва тавзеҳоти расмии қонунгузорӣ мавриди истифода қарор гиранд.

Дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ, дурустӣ ва асоснокии натиҷаҳои таҳқиқ. Дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсионии Қодирзода Бахтиёр Бобомурод дар мавзуи «Банизомдарорӣ ва таснифи меъёрҳои қонунгузории ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон: масъалаҳои назария ва амалия» бо риояи талаботи методологияи муосири таҳқиқоти илмӣ, истифодаи сарчашмаҳои боэътимоди илмӣ ва таҳлили ҳамаҷонибаи қонунгузории миллӣ ва хориҷӣ таъмин гардидааст.

Эътимоднокии натиҷаҳои илмӣ, пеш аз ҳама, ба интихоби дурусти объекти таҳқиқ, муайян намудани мақсад ва вазифаҳои илмӣ, истифодаи усулҳои умумии илмӣ ва махсуси ҳуқуқшиносӣ, аз ҷумла усулҳои таҳлили системавӣ, таърихӣ-ҳуқуқӣ, муқоисавӣ-ҳуқуқӣ, мантиқӣ-ҳуқуқӣ, таҳлили расмӣ-ҳуқуқӣ ва усули ҷамъбасту хулосабарорӣ асос меёбад. Ин усулҳо имкон додаанд, ки масъалаҳои банизомдарорӣ ва таснифи меъёрҳои қонунгузории ҷиноятӣ ҳамаҷониба ва воқеъбинона таҳқиқ карда шаванд.

Дурустии натиҷаҳои таҳқиқ бо он тасдиқ мегардад, ки хулосаҳои илмии муаллиф ба таҳлили амиқи Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, санадҳои байналмилалӣ,

амалияи мақомоти судӣ ва ҳифзи ҳуқуқ, инчунин осори илмии олимони ватанӣ ва хориҷӣ такя намудаанд. Натиҷаҳои бадастомада бо мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот мувофиқат дошта, аз таҳлили мантиқӣ ва муқоисавии маводи назариявӣ ва амалии соҳа бармеоянд.

Асоснокии натиҷаҳои таҳқиқ дар он ифода меёбад, ки ҳамаи хулосаҳо ва пешниҳодҳои илмӣ ба далелҳои воқеӣ, таҳлили мукаммали қонунгузорӣ ва амалияи ҳуқуқтатбиқкунӣ асос ёфта, бо истинод ба мавқеи олимони шинохтаи соҳаи ҳуқуқи ҷиноятӣ ва таҷрибаи давлатҳои хориҷӣ таҳким дода шудаанд. Пешниҳодҳои муаллиф ҷиҳати такмили қонунгузории ҷиноятӣ аз ҷиҳати назариявӣ асоснок буда, барои татбиқ дар фаъолияти ҳуқуқэҷодӣ ва ҳуқуқтатбиқкунӣ муносиб мебошанд.

Илова бар ин, эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ бо интишори натиҷаҳои асосии илмии диссертатсия дар маҷаллаҳои тақризшавандаи илмӣ, муҳокимаи онҳо дар конференсияҳои илмӣ ва ҷорӣ гардидани баъзе пешниҳодҳо дар фаъолияти таълимӣ ва амалияи ҳуқуқшиносӣ тасдиқ карда мешавад.

Дар маҷмуъ, натиҷаҳои таҳқиқ аз лиҳози илмӣ эътимоднок, дуруст ва асоснок буда, ба талаботи муқарраргардидаи таҳқиқоти диссертатсионӣ ҷавобгӯ мебошанд ва метавонанд ҳамчун заминаи илмӣ барои такмили қонунгузории ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон, рушди илми ҳуқуқи ҷиноятӣ ва такмили фаъолияти ҳуқуқтатбиқкунӣ истифода шаванд.

Саҳми шахсии довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар таҳқиқ. Саҳми шахсии Қодирзода Бахтиёр Бобомурод дар анҷом додани таҳқиқоти диссертатсионӣ назаррас буда, дар ҳамаи марҳилаҳои таҳқиқ – аз муайян намудани масъалаи илмӣ, таҳияи консепсияи таҳқиқот, ҷамъоварӣ ва таҳлили маводи илмӣ то таҳияи хулосаҳо ва пешниҳодҳои илмӣ – ба таври мустақилона амалӣ гардидааст.

Муаллиф мустақилона вазъи назариявӣ ва амалии масъалаҳои банизомдарорӣ ва таснифи меъёрҳои қонунгузории ҷиноятии Ҷумҳурии

Тоҷикистонро таҳлил намуда, мафҳум, моҳият ва хусусиятҳои ҳуқуқии онҳо, инчунин асосҳои илмии таснифи меъёрҳои қонунгузории ҷиноятиро муайян кардааст. Дар натиҷаи таҳқиқ, камбудиҳо ва мушкилоти мавҷудаи қонунгузории ҷиноятӣ вобаста ба низомбандӣ ва сохтори меъёрҳо ошкор гардида, барои бартараф намудани онҳо пешниҳодҳои мушаххаси илмӣ ва амалан татбиқшаванда таҳия шудаанд.

Саҳми шахсии довталаб ҳамчунин дар таҳияи хулосаҳои илмӣ оид ба такмили асосҳои назариявии банизомдарорӣ ва таснифи меъёрҳои қонунгузории ҷиноятӣ, пешниҳоди роҳҳои такмили Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон, асоснок намудани зарурати такмили сохтор ва низоми қонунгузории ҷиноятӣ, инчунин таҳияи тавсияҳо барои баланд бардоштани самаранокии фаъолияти ҳуқуқэҷодӣ ва ҳуқуқтатбиқкунӣ ифода меёбад.

Натиҷаҳои асосии таҳқиқот дар мақолаҳои илмии муаллиф, ки дар маҷаллаҳои тақризшавандаи илмӣ ва дигар нашрияҳои илмӣ ба табъ расидаанд, инчунин дар маърӯзаҳои илмии ӯ дар конференсияҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ инъикос ёфтаанд, ки ин мустақилият ва саҳми воқеии довталабро дар иҷрои таҳқиқот тасдиқ менамояд.

Ҳамин тариқ, диссертатсия натиҷаи таҳқиқоти мустақилонаи илмии Қодирзода Бахтиёр Бобомурод буда, тамоми хулосаҳо, пешниҳодҳо ва тавсияҳои илмии дар он ифодаёфта саҳми шахсии муаллифро дар рушди назарияи ҳуқуқи ҷиноятӣ ва такмили қонунгузории ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон инъикос менамоянд.

Нашри натиҷаҳои таҳқиқ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи илмӣ. Натиҷаҳои асосии таҳқиқот дар як монография, 22 мақолаи илмӣ нашр карда шудаанд, ки 18 адади онҳо дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба нашр расидаанд. Мақолаҳои нашргардидида, фарогирандаи мазмун ва моҳияти диссертатсия мебошанд. Дар интишорот натиҷаҳои асосӣ, хулосаҳои таҳқиқот ва тавсияҳои муаллиф

инъикос ёфтаанд. Теъдоди маводи чопшуда ба банди 35 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-июни соли 2021, тахти №267 тасдиқ гардидааст, мутобиқ мебошад. Аз ҷумла:

Моногорафия:

[1-М]. Қодирзода, Б.Б. Консепсияи муосири қонунгузории ҷиноятӣ ва низоми институтҳои он [Матн] / Б.Б. Қодирзода. – Душанбе, 2026. – 420 с.; ISBN 978-99985.

Мақолаҳои илмие, ки дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон чоп шудаанд:

[2-М]. Қодиров, Б.Б. Ҷавобгарии ҳуқуқии адвакат дар назди муштарӣ [Матн] / Б.Б. Қодиров // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. – 2019. – №1. – С. 196-201; ISSN 2413-5151.

[3-М]. Қодирзода, Б.Б. Институти таснифи ҷиноятҳо дар конунгузории кишварҳои ИДМ ва Балтика [Матн] / Б.Б. Қодирзода // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. – 2025. – №4. – С. 241–247; ISSN 2413-5151.

[4-М]. Қодирзода, Б.Б. Норасоиҳо дар ҳуқуқи ҷиноятӣ [Матн] / Б.Б. Қодирзода // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. – 2025. – №5. – С. 241-247. ISSN 2413-5151.

[5-М]. Қодирзода, Б.Б. Сарчашмаҳои умумии қисми махсуси ҳуқуқи ҷиноятӣ [Матн] / Б.Б. Қодирзода // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. – 2025 № 6 – С. 225–231 ISSN 2413-5151.

[6-М]. Қодирзода, Б.Б. Маҳфуми ба ҷамъият хафнокӣ дар ҳуқуқи ҷиноятӣ: масоили назариявӣ ва ҳуқуқтатбиқнамоӣ [Матн] / Б.Б. Қодирзода // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. – 2026. – №3 – С. 317-324; ISSN 2413-5151.

[7-М]. Қодирзода, Б.Б. Норасоӣ дар қонуни ҷиноятӣ: мафҳум, тасниф ва роҳҳои бартарафсозӣ [Матн] / Б.Б. Қодирзода // Давлатшиносӣ ва ҳуқуқи инсон. – 2026. – №1 (41). – С. 201-213; ISSN 2414-9217.

[8-М]. Қодирзода, Б.Б. Мафҳуми ҷиноятҳо бо аломатҳои алтернативии таркиби онҳо [Матн] / Б.Б. Қодирзода // Қонунгузорӣ. – 2025. – №1 (57). – С. 248-254; ISSN 2410-2903.

[9-М]. Қодирзода, Б.Б. Принсипҳои мантиқии ба категорияҳо тақсим кардани ҷиноятҳо [Матн] / Б.Б. Қодирзода // Қонунгузорӣ. – 2026. – №1 (61). – С. 178-183; ISSN 2410-2903.

[10-М]. Назаров, А.Қ., Қодирзода, Б.Б. Алоқамандии қисми умумӣ ва қисми махсуси ҳуқуқи ҷиноятӣ [Матн] / А.Қ. Назаров, Б.Б. Қодирзода // Фурӯғи илм (маҷаллаи байналмилалии илмӣ). – 2025. – С. 215-220; ISBN 978-99985.

[11-М]. Қодирзода, Б.Б. Фаҳмиши муносибатҳои ҷамъиятӣ ва обективӣ нисбат ба таркиби ҷиноят [Матн] / Б.Б. Қодирзода // Фурӯғи илм (маҷаллаи байналмилалии илмӣ). – 2025. – №2 (06). – С. 134-140; ISBN 978-99985.

[12-М]. Қодирзода, Б.Б. Мафҳум ва хусусиятҳои категорияҳои ҷиноятҳо [Матн] / Б.Б. Қодирзода // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. – 2026. – №4 – С. 45-51; ISSN 2413-5151.

[13-М]. Қодирзода, Б.Б. Масоили ҷудосозии институтҳо дар низоми қонунгузории ҷиноятӣ [Матн] / Б.Б. Қодирзода // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. – 2026. – №4. – С.329-336; ISSN 2413-5151.

[14-М]. Қодирзода, Б.Б. Таснифи ҷиноятҳо вобаста ба аломатҳои тарафи субъективӣ [Матн] / Б.Б. Қодирзода // Ахбори Суди Конститутсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон (маҷаллаи илмӣ-иттилоотии ҳуқуқӣ). – 2026. – №2. – С. 381-390; ISSN 3107-247X.

[15-М]. Қодирзода, Б.Б. Мафҳум ва хусусиятҳои категорияҳои ҷиноятҳо [Матн] / Б.Б. Қодирзода // Ахбори Суди Конститутсионии Ҷумҳурии

Тоҷикистон (маҷаллаи илмӣ-иттилоотии ҳуқуқӣ). – 2026. – №2. – С. 403-409; ISSN 3107-247X.

[16-М]. Қодирзода, Б.Б. Шакли гуноҳ ва дигар меъёрҳои ба категорияҳо ҷудо намудани ҷиноят дар ҳуқуқи ҷиноятӣ [Матн] / Б.Б. Қодирзода // Ахбори Суди Конститутсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон (маҷаллаи илмӣ-иттилоотии ҳуқуқӣ). – 2026. – №2. – С .427-236; ISSN 3107-247X.

[17-М]. Қодирзода, Б.Б. Категориябандии ҷиноятҳо ҳамчун воситаи фарқгузории ҷавобгарии ҷиноятӣ [Матн] / Б.Б. Қодирзода // Фурӯғи илм (маҷаллаи байналмилалии илмӣ). – 2026. – С. 78-84; ISBN 978-99985.

[18-М]. Кодирзода, Б.Б. Общие основы классификации преступления [Текст] / Б.Б. Кодирзода // Законодательства. – 2026. – №2 (62). – С. 286-294; ISSN 2410-2903.

[19-М]. Қодирзода, Б.Б. Таҷрибаи хориҷии таснифот ва ба категорияҳо ҷудо намудани ҷиноятҳо [Матн] / Б.Б. Қодирзода // Паёми Донишгоҳи омӯзгорӣ. – 2026. – №2. – С. 156-169. ISSN: 2219-5408

Мақолаҳои илмие, ки дар маҷаллаҳои даврӣ чоп шудаанд:

[20-М]. Қодирзода, Б.Б. Гурӯҳбандии институтҳои ҳуқуқи ҷиноятӣ [Матн] / Б.Б. Қодирзода // Маводи конференсияи байналмилалии илмию назариявӣ бахшида ба таҷлили Рӯзи байналмилалии ҳуқуқи инсон, 80-уми солгарди таъсисёбии СММ, эълон гардидани солҳои 2025-2030 "Солҳои рушди иқтисоди рақамӣ ва иноватсия" ва қабул гардидани қатъномаи СММ зери унвони "Нақши зеҳни сунъӣ дар фароҳам овардани имконоти навин барои рушди устувор дар Осиёи марказӣ" (ш. Душанбе, 5-уми декабри соли 2025). – 2025. – С. 550-556.

[21-М]. Қодирзода, Б.Б. Принсипҳои мантиқии ба гурӯҳҳо тақсим кардани ҷиноятҳо [Матн] / Б.Б. Қодирзода // Маводи Конференсияи амалӣ-ҷумҳуриявӣ дар мавзуи "Вазъият ва дурнамои амнияти иттилотӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикситон" (ш. Душанбе, 13-14-уми июни соли 2025). – 2025. – С. 176-172

[22-М]. Қодирзода, Б.Б. Масъалаҳои сарчашмаҳои иҷтимоии қисми махсуси хуқуқи ҷиноятӣ [Матн] / Б.Б. Қодирзода // Маводи конференсияи байналмилалии илмӣ-назариявӣ дар мавзуи "Муқовимат ба экстремизму терроризм дар шароити нави тағйирпазирии ҷомеа" (ш. Душанбе, 3-майи соли 2025). – 2025. – С. 83-103.

[23-М]. Кодирзода, Б.Б. Административно-юрисдикционная дятельность: понятие и содержание [Текст] / Б.Б. Кодирзода // Материалы международной научно-практической конференции «Наука и практика права», посвященной дню таджикской науки и памяти Почетного профессора Академии МВД Республики Таджикистан, заслуженного ученого Российской Федерации, доктора юридических наук, профессора Р.С. Мулукаева. (г. Душанбе, 18 апрель 2025 года). – 2025. – С. 108-114.

Арзёбии мазмуни диссертатсия ва дараҷаи ба итмом расидани он. Сохтор ва ҳаҷми диссертатсия. Мазмуни диссертатсияи Қодирзода Бахтиёр Бобомурод дар мавзуи «Банизомдарорӣ ва таснифи меъёрҳои қонунгузории ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон: масъалаҳои назария ва амалия» бо мақсад, вазифа, объект ва предмети таҳқиқот мувофиқ буда, масъалаҳои гузошташударо ба таври пайдарпай, мантиқӣ ва мукаммал инъикос менамояд. Дар раванди таҳқиқ муаллиф ҷанбаҳои назариявӣ ва амалии банизомдарорӣ ва таснифи меъёрҳои қонунгузории ҷиноятиро мавриди омӯзиши ҳамаҷониба қарор дода, бо истифода аз усулҳои муосири таҳқиқоти илмӣ ба ҳалли масъалаҳои гузошташуда ноил гардидааст.

Дар диссертатсия вазъи илмии масъала таҳлил шуда, асосҳои назариявии банизомдарорӣ ва таснифи меъёрҳои қонунгузории ҷиноятӣ муайян гардида, таҷрибаи ҳуқуқэҷодӣ ва ҳуқуқтатбиққунии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва баъзе давлатҳои хориҷӣ мавриди таҳлили муқоисавӣ қарор гирифтааст.

Дар асоси натиҷаҳои таҳқиқ, камбудиҳои қонунгузории амалкунанда ошкор гардида, барои бартараф намудани онҳо ва такмили

қонунгузории ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳодҳои илмӣ ва амалии асоснок ироа шудаанд.

Мазмуни диссертатсия аз ягонагии мантиқии қисматҳои он шаҳодат медиҳад. Бобҳо ва зербобҳо бо ҳамдигар алоқаманд буда, ҳар яке барои расидан ба мақсад ва иҷрои вазифаҳои таҳқиқ хизмат менамоянд. Хулосаҳои ҳар як боб ва хулосаи умумии диссертатсия аз натиҷаҳои таҳлил мантиқан бармеоянд ва ҷавобгӯи масъалаҳои таҳқиқ мебошанд.

Аз лиҳози дараҷаи ба итмом расидан, диссертатсия таҳқиқоти мустақили илмии анҷомёфта ба ҳисоб рафта, масъалаҳои дар назди муаллиф гузошташударо пурра фаро гирифтааст. Натиҷаҳои илмӣ, хулосаҳо ва пешниҳодҳои дар он ифодаёфта аз ҷиҳати назариявӣ асоснок ва аз лиҳози амалӣ қобили истифода мебошанд. Дар маҷмуъ, диссертатсия ба талаботи муқарраргардидаи таҳқиқоти докторӣ ҷавобгӯ буда, ҳамчун кори анҷомёфта арзёбӣ мегардад.

Аз ҷиҳати сохтор, диссертатсия тибқи талаботи муқарраргардидаи санадҳои меъёрӣ таҳия гардида, аз рӯйхати ихтисорот (дар ҳолати мавҷуд будан), муқаддима, бобҳо, зербобҳо, хулосаи умумӣ, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқ, рӯйхати адабиёти истифодашуда ва замимаҳо (дар ҳолати мавҷуд будан) иборат мебошад. Сохтори диссертатсия аз муқаддима, шаш боб, ҳабдаҳ зербоб, хулосаи умумӣ, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқ, рӯйхати адабиёти истифодашуда ва замимаҳо (дар ҳолати мавҷуд будан) иборат буда, ба талаботи муқарраргардидаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ мебошад.

Дар боби якум асосҳои назариявии таҳқиқи қонунгузории ҷиноятӣ баррасӣ гардида, масъалаҳои матншиносии қонунгузории ҷиноятӣ, хусусиятҳои сохторӣ ва забонии он, инчунин сарчашмаҳои умумии ҳуқуқи ҷиноятӣ ва сарчашмаҳои иҷтимоии Қисми махсуси ҳуқуқи ҷиноятӣ таҳлил шудаанд. Ин боб заминаи методологӣ ва назариявии таҳқиқро ташкил медиҳад.

Дар боби дуюм вазифаҳои қонунгузории ҷиноятӣ, муносибати низомнок ба рушди он ва сохтори меъёрҳои ҳуқуқи ҷиноятӣ мавриди таҳқиқ қарор гирифтаанд. Муаллиф масъалаҳои такмили Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва сохтори меъёрҳои ҳуқуқӣ-ҷиноятиро аз нуктаи назари назария ва амалия таҳлил намудааст.

Боби сеюм ба асосҳои назариявии низомноксозии институтҳои Қисми умумии қонуни ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон бахшида шуда, дар он низоми институтҳои Қисми умумӣ, сохтори онҳо ва асосҳои консептуалии ташаккули Қисми умумии қонуни ҷиноятӣ таҳлил гардидаанд.

Дар боби чорум масъалаҳои назариявии категорияҳои ҷиноят, меъёрҳои таснифи онҳо ва аҳаммияти ҳуқуқии чунин тасниф баррасӣ шудаанд. Ҳамзамон, таҳлили муқоисавии таснифи ҷиноятҳо дар қонунгузории ҷиноятии як қатор давлатҳои хориҷӣ анҷом дода шуда, хусусиятҳои умумӣ ва фарққунандаи онҳо муайян гардидаанд.

Боби панҷум ба модели назариявии таркиби ҷиноят бахшида шуда, дар он мафҳум ва сохтори таркиби ҷиноят аз мавқеи назарияҳои «нормативистӣ» ва «объективистӣ» таҳлил гардида, таносуби ин ду равиши илмӣ ва намудҳои таркиби ҷиноят мавриди баррасии муфассал қарор гирифтаанд.

Дар боби шашум масъалаҳои назариявии низомӣ-сохтории Қисми махсуси Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳқиқ гардида, методологияи таҳлили сохторӣ, унсурҳои ташаккули Қисми махсус ва низоми институтҳои он мавриди омӯзиши амиқи илмӣ қарор гирифтаанд.

Мундариҷаи бобҳо ва зербобҳои диссертатсия бо ҳам алоқамандии мантиқӣ дошта, пайдарпайии онҳо ба расидан ба мақсад ва иҷрои вазифаҳои таҳқиқ мусоидат менамояд. Ҳар як боб бо хулосаҳои мушаххас анҷом ёфта, натиҷаҳои он дар хулосаи умумии диссертатсия ҷамъбаст шудаанд.

Дар маҷмуъ, диссертатсия таҳқиқоти мукаммали илмӣ буда, аз ҷиҳати мазмун, сохтор ва мантиқи баёни масъалаҳо кори анҷомёфта маҳсуб меёбад. Ҳаҷми диссертатсия ба талаботи муқарраргардидаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон барои рисолаҳои докторӣ ҷавобгӯ буда, барои таҳлили ҳамаҷонибаи масъалаҳои мавриди таҳқиқ кофӣ мебошад. Маводи илмӣ дар байни бобҳо ва зербобҳо мутавозин тақсим гардида, таносуби муносиб байни масъалаҳои назариявӣ, таҳлили ҳуқуқи муқоисавӣ ва пешниҳодҳои илмии муаллиф таъмин карда шудааст. Ин сохтор имкон медиҳад, ки мавзӯи таҳқиқ пурра ва пайдарпай инъикос гардида, ба хулосаҳои аз ҷиҳати илмӣ асоснок ва дорои аҳаммияти амалии баланд оварда расонад.

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Диссертатсияи Қодирзода Бахтиёр Бобомурод дар мавзуи «Банизомдарорӣ ва таснифи меъёрҳои қонунгузории ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон: масъалаҳои назария ва амалия», ки барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 5.5.8. Ҳуқуқи ҷиноятӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷрои ҷазои ҷиноятӣ ба талаботи қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки аз 30 сентябри соли 2021, №7 тасдиқ шудааст, мувофиқат мекунад.

Мутобиқати тахассусии довталаб ба дараҷаи илмӣ. Тахассуси илмии рисолаи Қодирзода Бахтиёр Бобомурод ба ихтисоси илмиии дархостшаванда 5.5.8. Ҳуқуқи ҷиноятӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷрои ҷазои ҷиноятӣ мувофиқат мекунад. Таҳқиқоти диссертатсионӣ аз ин ҷиҳат қобили дастгирӣ мебошад.

Эродҳо ва ҳолатҳои баҳсталаб доир ба диссертатсия. Диссертатсияи Қодирзода Бахтиёр Бобомурод дар мавзуи «Банизомдарорӣ ва таснифи меъёрҳои қонунгузории ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон: масъалаҳои

назария ва амалия» таҳқиқоти мустақили илмӣ буда, дар маҷмуъ арзиши назариявӣ ва амалии баланд дорад. Бо вуҷуди ин, мисли ҳар як таҳқиқоти илмӣ, он аз баъзе масъалаҳои баҳсталаб ва ҷанбаҳое, ки метавонанд барои такмили минбаъдаи таҳқиқ мавриди таваҷҷуҳ қарор гиранд, холӣ нест.

1. Аввалан, дар баъзе қисматҳои диссертатсия ҳангоми таҳлили таҷрибаи қонунгузории давлатҳои хориҷӣ доираи давлатҳои муқоисашаванда маҳдуд мебошад. Агар таҷрибаи шумораи бештари давлатҳои дорои низомҳои гуногуни ҳуқуқӣ (аз ҷумла давлатҳои оилаи ҳуқуқи романӣ-германӣ ва англосаксонӣ) мавриди таҳлили амиқ қарор мегирифт, арзиши муқоисавии таҳқиқ боз ҳам бештар мегардид.

2. Баъзе пешниҳодҳои муаллиф оид ба такмили сохтор ва банизомдарории қонунгузории ҷиноятӣ хусусияти умумӣ дошта, механизми татбиқи амалии онҳо дар фаъолияти қонунэҷодӣ ва ҳуқуқтатбиққунӣ ба таври муфассал шарҳ дода нашудааст. Аз ин рӯ, дар таҳқиқоти минбаъда тавсеаи асоснокпунии чунин пешниҳодҳо метавонад аҳаммияти амалии онҳоро боз ҳам афзоиш диҳад.

3. Масъалаҳои марбут ба таносуби банизомдарории меъёрҳои ҳуқуқи ҷиноятӣ бо дигар соҳаҳои ҳуқуқ, аз ҷумла ҳуқуқи мурофиавии ҷиноятӣ ва ҳуқуқи иҷрои ҷазои ҷиноятӣ, метавонанд дар оянда ҳамчун самти мустақили таҳқиқоти илмӣ идома дода шаванд.

Дар баробари ин, эродҳои зикршуда хусусияти баҳсӣ ва тавсиявӣ дошта, арзиши илмӣ ва амалии диссертатсияро коҳиш намедиҳанд. Онҳо бештар ба рушди минбаъдаи масъалаҳои таҳқиқшаванда ва такмили баъзе ҷанбаҳои алоҳидаи таҳқиқ нигаронида шудаанд. Дар маҷмуъ, диссертатсия ба талаботи барои корҳои илмии дараҷаи доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ пешбинишуда ҷавобгӯ буда, хулосаҳо ва пешниҳодҳои муаллиф аз ҷиҳати илмӣ асоснок ва дорои аҳаммияти назариявию амалӣ мебошанд.

Автореферати диссертатсия тибқи тартиби муқарраршуда барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 5.5.8. Ҳуқуқи ҷиноятӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷрои ҷазои ҷиноятӣ таҳия гардида, мазмуни асосии кори таҳқиқро инъикос менамояд ва дар он, натиҷаҳои назарраси илмӣ асоснок гардида, шарҳи пурраи худро ёфтаанд.

Хулосаи умумӣ оид ба диссертатсия. Хулоса, диссертатсияи Қодирзода Бахтиёр Бобомурод дар мавзуи «Банизомдарорӣ ва таснифи меъёрҳои қонунгузории ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон: масъалаҳои назария ва амалия», ки барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 5.5.8. Ҳуқуқи ҷиноятӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷрои ҷазои ҷиноятӣ дар сатҳи зарурии илмӣ анҷом ёфта, аз ҷиҳати мазмун ба талаботи мавҷуда мутобиқ мебошад.

Диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқ буда, муаллифи он ба дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 5.5.8. Ҳуқуқи ҷиноятӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷрои ҷазои ҷиноятӣ сазовор мебошад.

Диссертатсия ва автореферат дар семинари васеи илмӣ-назариявии кафедраи ҳуқуқи ҷиноятӣ, криминалистика ва муқовимат бо коррупсия баррасӣ шудааст. Суратҷаласаи семинарии васеи илмӣ-назариявӣ таҳти № 1 аз 25 августи соли 2026.

Тақризи муассисаи пешбар дар асоси муқаррароти бандҳои 76-79 ва 81-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти №267 (бо тағйиру иловаҳо аз 26 июли соли 2023, №295) тасдиқ шудааст, аз ҷониби мудири кафедраи ҳуқуқи конститутсионӣ, доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент Санавварзода Ғ.Б. омода кардашуда дар ҷаласаи кафедраи ҳуқуқи ҷиноятӣ, криминалистика ва муқовимат бо коррупсия баррасӣ, муҳокима ва ҷонибдорӣ шудааст.

Дар ҷаласаи кафедра аз 14 нафар иштирок доштанд: 14 нафар. Натиҷаи овоздиҳӣ: «тарафдор» - 14, «зид» - нест, «бетараф» - нест. Суратҷаласаи кафедра тахти № 1 аз 25 августи соли 2026.

Раиси семинари васеи илмӣ- назариявӣ:
мудири кафедраи ҳуқуқи ҷиноятӣ,
криминалистика ва муқовимат
бо коррупсия, номзади илмҳои
ҳуқуқшиносӣ, дотсент **Қобилзода Б.Қ.**

Ташхисгар:
мудири кафедраи ҳуқуқи конститутсионӣ,
доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ,
дотсент **Санавварзода Ғ.Б.**

Котиби ҷаласа н.и.ҳ., дотсент: **Маннонзода Н.М**

Имзои Қобилзода Б.Қ., Санавварзода Ғ.Б. ва котиби ҷаласа Маннонзода Н.М.-ро тасдиқ менамоям:
Сардори шуъбаи кадрҳо ва корҳои махсуси
ДДҲБСТ н.и.ҳ., дотсент **Бобоев А.Х.**
«25» __08__ 2026 сол

Ҷумҳурии Тоҷикистон, вилояти Суғд, ш. Хуҷанд, 17 мкр-н., хонаи 1
735700.
Тел:+992(3422)2-38-11
Факс:+992(3422)2-51-70
Email: Info@tsulbp.tj,
Email: tsulbp@rambler.ru
http://www. http://tsulbp.tj